

.....
การศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
A Study of Development Model of Open Approach Activities on the European
Continent of Mathayomsuksa 2 Students

รัฐศาสตร์ ทศช่วย

Rattasart Thoschuay

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Master of Education Program in Social Studies, Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding author e-mail: shoegaze-@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0099-2471>

Received 26/07/2022

Revised 12/08/2022

Accepted 13/08/2022

บทคัดย่อ

การเรียนรู้แบบเปิดเป็นเทคนิควิธีการที่เน้นการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านปัญหาปลายเปิดซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่างๆ ให้มีลักษณะที่เป็นปัญหาแบบเปิดกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด เป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการใช้คำถามปลายเปิด การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมทำกิจกรรมโดยมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนร่วมกลุ่มและชั้นเรียน ในการลงมือกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมตลอดจนมีการสนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการนำเสนอ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องทวีปยุโรป (3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องทวีปยุโรป และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้ง 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ (1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเปิด สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การทดสอบที (t – test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ (4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดพบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

Abstract

Open learning is an approach technique that emphasizes self-knowledge creation through open-ended problems, which is the process of organizing activities or situations to look like open problems, encouraging students to think, it is a method of teaching that focuses on learners, which is characterized by the use of open-ended questions to allow learners to participate in activities through social interaction with classmates and classmates in taking action or performing activities, as well as discussions, exchanges of opinions and presentations. Therefore, this research was aimed to (1) development of open approach activities on the European continent, Mathayom 2. ; (2) comparing the learning achievement before and after learning by open approach activities on the European continent, Mathayom 2 ; (3) comparing the analytical thinking by using open approach activities before and after Mathayom 2 ; (4) comparing the student satisfaction with the open approach activities on the European continent of Mathayom 2. The research sample consisted of 41 Mathayom 2 students, obtained through the cluster random sampling technique. The instruments used for this research included the activities lesson plan, the attributes wanting to learn questionnaire, and the learning satisfaction questionnaire. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, and t-test (dependent samples).

The findings were as follows; (1) the development of open approach activities in Europe is suitable in the most suitable criteria; (2) the learning achievement with open approach activities was higher than before learning at a.05 level of significance; (3) the analytical thinking ability of students who received the open approach activities was higher than before learning; and (4) the students' satisfaction with the open approach activities was at a high level.

Keywords : Open Approach Activities; Achievement; Analytical Thinking

บทนำ

ยุคการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 มุ่งพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้า และสะดวกต่อการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน รวมถึงระบบการศึกษาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง โดยที่สังคมศึกษาเป็นวิชาที่ต้องการให้ผู้เรียนพัฒนา กระบวนการคิดรอบตัวจากอดีต รวมทั้งเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในชีวิต ชีวิตมักเหมาะสมกับกาลสมัย ทำให้รูปแบบการศึกษาเปลี่ยนไปตลอดเวลา โดยชาติตะวันตกพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ขณะที่ประเทศไทยยังขาดความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าทำให้ประเทศไทยต้องอยู่ท่ามกลางวิกฤต

ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเมือง ความเสื่อมของวัฒนธรรมและศีลธรรม หลังจากพองสบู่แตกในประเทศไทยในปี 2540 คนไทยเริ่มต้นต่อการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตครั้งนี้ได้สอนบทเรียนอันมีค่าของประเทศไทยที่ทำให้ประเทศตระหนักว่าการเพิกเฉยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างละเลย การพัฒนาการศึกษาไม่สามารถทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนได้ งานนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ทีศนา แวมมณี, 2556: 167) และเคยมีการศึกษาว่าประเทศที่มีความสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจลำดับต้นๆของโลก และรักษาระดับนั้นมาได้อย่างต่อเนื่อง ประเทศเหล่านั้นมีอะไรที่เหมือนกันในเรื่องการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 1) การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม

การเปลี่ยนแปลงมากมายในสังคมโลกทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาทั่วโลก การคิดและแสดงความคิดเห็นทำให้นักเรียนขาดความสงสัยในการหาคำตอบ การปรับตัวขึ้นอยู่กับการคิดในปัจจุบันทำให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถที่สำคัญของผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้ผ่านกระบวนการ หลากหลายแนวความคิด การปฏิบัติ การเรียนในสาขาต่างๆ ที่ครูส่งเสริมความสามารถให้กับนักเรียน นี่คือการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความรู้ และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะนี้เป็นทักษะที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้คิด ดำเนินการ และแก้ปัญหา ตลอดจนเป็นทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) และหากส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ก็จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ครูและนักเรียนมองภาพภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่เน้นการบรรยาย การจำ เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้นักเรียนเบื่อและจากการสัมภาษณ์ครูในกลุ่มวิชาเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลายคนมีความเห็นตรงกันว่าในการจัดการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ นักศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญและสนใจมากนัก จึงไม่มีโอกาสแก้ปัญหาด้วยตนเอง และ ยังขาดทักษะการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ปัญหาที่โรงเรียนพยายามกระตุ้น พัฒนา และส่งเสริมมาโดยตลอด ทำให้การจัดการเรียนการสอนภูมิศาสตร์ในโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ควรจะเป็น (ปิยะบุตร ถิ่นถา, 2560) และจากข้อมูลสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ได้ระบุข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2555 – 2559 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 คะแนน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยปี 2559 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 49.00 (Matichon online, 2560) สอดคล้องกับการรายงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยจากสภาพการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นครูจึงต้องมีวิธีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงต้องอาศัยความคิดที่ส่งผลให้มีการปรับการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงมากมายในสังคมโลก เช่น สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่กำลังประสบกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ต้องให้ความสำคัญกับการรู้วิธีตัดสินใจด้วยเหตุผลที่ถูกต้องผ่านการคิด

วิเคราะห์และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นความสามารถที่เป็นทางการ การคิดระดับสูงที่ช่วยให้พวกเขาสามารถตอบคำถามหรือวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และจำเป็นต่อการเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตในโลกปัจจุบัน (กนก จันทร์ทอง, 2560: 228)

จึงจะนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหาคาดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญของการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) เป็นเทคนิควิธีการที่เน้นการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านปัญหาปลายเปิด ดังที่ (ลัดดา ศิลา น้อย, 2548) กล่าวถึง ความหมายของ Open Approach ตามทฤษฎีที่ใช้ในการเรียนการสอน เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ในลักษณะปัญหาเปิดกว้าง กระตุ้นให้นักเรียนคิดวิธีการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้คำถามปลายเปิดให้โอกาส นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนร่วมชั้นและชั้นเรียนในการดำเนินการหรือทำกิจกรรมตลอดจนการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการนำเสนอ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1: นำเสนอปัญหาปลายเปิด ขั้นตอนที่ 2 นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ขั้นตอนที่ 3 อภิปรายทั้งชั้นเรียน และ ขั้นตอนที่ 4 สรุปโดยเชื่อมโยงความคิดของนักเรียน แนวทางเปิดจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและเพื่อพัฒนาพวกเขา สอนต่อไปให้ได้ผล (สิริพันธุ์ จันทร์ทศรี, 2557)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดน่าจะเป็นแนวทางที่จะช่วยพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งรายวิชาภูมิศาสตร์เป็นรายวิชาที่นักเรียนไม่ได้เห็นความสำคัญมากนัก จากการสำรวจและสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เห็นว่า รายวิชาภูมิศาสตร์เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาเยอะและเน้นการจดจำเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เกิดอาการเบื่อหน่าย ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เน้นเป็นการวิจัยที่ครูพยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอนเพื่อเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำ อีกทั้งการใช้วิธีการแบบเปิดในการสอนภูมิศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถือว่ามีความเหมาะสมสำหรับช่วงวัยความรู้ ทักษะที่จำเป็น เพื่อที่จะสามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันและอนาคตต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์รวมถึงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องทวีปยุโรป
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องทวีปยุโรป

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป

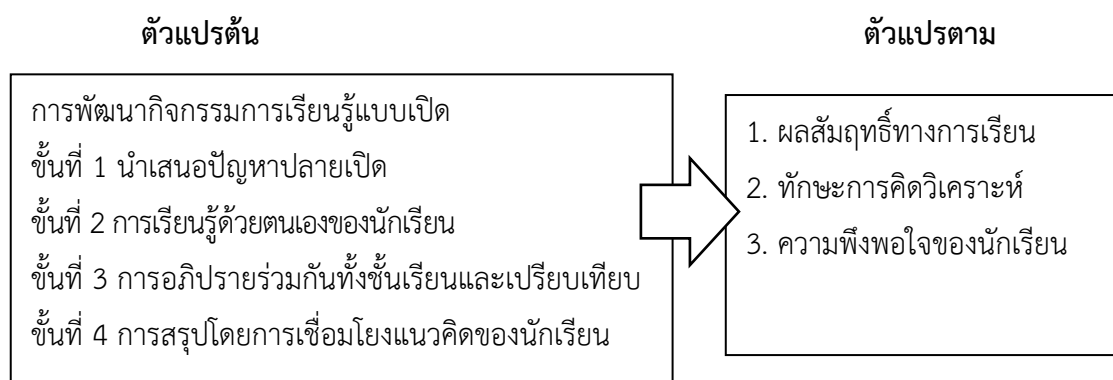
สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษารูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้งหมด 7 ห้องเรียน จำนวน 275 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 39 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มนักเรียนตามห้องเรียนได้ 2 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่ม คละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน

ขั้นที่ 2 สุ่มห้องเรียนมา 1 ห้อง โดยวิธีการจับสลาก ผลปรากฏว่า ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จึงนำมาสู่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสอนโดยใช้วิธีแบบเปิด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 เครื่องมือนี้ (1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผน เวลา 10 ชั่วโมง ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมิน นำคะแนนประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยจากการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดระดับการประเมินความเหมาะสมเป็น 5 ระดับ และพิจารณาระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543: 103)

เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ 3.51 – 5.00 ได้ความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.90 (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทวีปยุโรป เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความยากตั้งแต่ 0.39 – 0.66 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.10 – 0.65 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งสองฉบับเท่ากับ 0.70 (3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ค่าความยากตั้งแต่ 0.59 – 0.71 ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.00 – 0.65 และค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งสองฉบับเท่ากับ 0.76 (4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.91 โดยจะยึดเกณฑ์ค่าความยากตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2557: 45)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบแผนการทดลอง (One Group Pretest-posttest Design) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 39 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากนั้นจัดกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ จำนวนแผน 10 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมงและทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด โดยใช้สถิติทดสอบที แบบไม่อิสระ (t – test dependent) (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2557, 34)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด โดยใช้สถิติทดสอบที แบบไม่อิสระ (t – test dependent) (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2557, 34)

4. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำคะแนนที่ประเมินมาพิจารณาแปลผลความพึงพอใจ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 121)

- 4.51 – 5.00 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
 3.51 – 4.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมาก
 2.51 – 3.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
 1.51 – 2.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อย
 1.00 – 1.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด	ชื่อแผน			
ส5.1 ม.2/1	ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต	4.92	0.27	มากที่สุด
ส5.1 ม.2/1	ลักษณะภูมิประเทศ	4.84	0.40	มากที่สุด
ส5.1 ม.2/1	ลักษณะภูมิอากาศและพืชพรรณธรรมชาติ	4.91	0.29	มากที่สุด
ส5.1 ม.2/1	ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ	4.87	0.30	มากที่สุด
ส 5.2 ม.2/2	ลักษณะประชากร	4.91	0.23	มากที่สุด
ส 5.2 ม.2/2	ลักษณะสังคมและวัฒนธรรม	4.87	0.34	มากที่สุด
ส 5.2 ม.2/1	ลักษณะเศรษฐกิจ	4.87	0.34	มากที่สุด
ส 5.1 ม.2/3 ส 5.2 ม.2/4	ภัยพิบัติในทวีปยุโรป	4.91	0.30	มากที่สุด
ส 5.2 ม.2/3 ส 5.2 ม.2/4	ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป	4.96	0.20	มากที่สุด
ส 5.2 ม.2/4	แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป	4.92	0.27	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.90	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้นมาทั้งหมด 10 แผน สร้างตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานและตัวชี้วัดพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.30)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	39	20	9.33	2.80	38	12.54	.000
หลังเรียน	39	20	14.41	2.81			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบเปิด กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องทวีปยุโรป นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตารางที่ 3 ควรอธิบายรายละเอียดของตารางมากกว่านี้อาทิค่าสถิติต่าง ๆ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	39	20	9.69	1.88	38	13.44	.000
หลังเรียน	39	20	13.10	1.87			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามความพึงพอใจของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$ n = 39	S.D.	ระดับการ ประเมิน
1	พอใจที่ได้ศึกษาและค้นคว้าตามความต้องการ	4.59	0.54	มากที่สุด
2	ชอบการได้รับการกระตุ้นจากผู้สอน	4.26	0.67	มาก
3	พอใจการตั้งคำถามหรือตั้งปัญหาทำให้กิจกรรม น่าสนใจ	4.03	0.53	มาก
4	ชอบที่ได้ฝึกทักษะต่างๆ จนเกิดเป็นความมั่นใจ	4.36	0.53	มาก
5	ชอบที่ได้ฝึกทักษะต่างๆ จนเกิดเป็นความมั่นใจ	4.54	0.55	มากที่สุด
6	การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ทำให้ สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	3.79	0.52	มากที่สุด
7	ชอบที่ได้ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน	4.56	0.50	มากที่สุด
8	สื่อประกอบการเรียนมีความน่าสนใจและมีความ หลากหลาย	4.18	0.45	มาก
9	กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ	4.23	0.62	มาก
10	การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมนี้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.59	0.63	มากที่สุด
11	การใช้สื่อประกอบการเรียนสามารถกระตุ้นให้เกิด ความสนใจต่อการเรียน	4.08	0.86	มาก
12	ภาษาที่ใช้ในสื่อสารตรงกับเรื่องที่เรียน	4.36	0.53	มาก
13	ชอบที่สามารถค้นคว้าหาข้อมูลได้อย่างอิสระ	4.00	0.72	มาก
14	สื่อเข้าใจง่ายสามารถศึกษาด้วยตนเองได้	4.18	0.67	มาก
15	การประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสม และยุติธรรม	4.62	0.62	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.29	0.60	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ เรียงลำดับ 5 ลำดับแรก ดังนี้ การประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.62) การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมนี้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ($\bar{X}$ = 4.59,

S.D. =0.63) พอใจที่ได้ศึกษาและค้นคว้าตามความต้องการ ($\bar{X}$ =4.59, S.D. =0.54) ชอบที่ได้ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ($\bar{X}$ =4.56, S.D. = 0.50) ชอบที่ได้ฝึกทักษะต่างๆ จนเกิดเป็นความมั่นใจ ($\bar{X}$ =4.54, S.D. =0.55) และลำดับสุดท้าย คือ การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ($\bar{X}$ =3.79, S.D. = 0.52)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยดังนี้ (1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.90, S.D. = 0.30) (2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ (4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.60)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.90, S.D. = 0.30) จากแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องทวีปยุโรป โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิดทั้งหมด 10 แผน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 10 แผน จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อที่ประเมิน โดยผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับที่ 9 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดโดยพิจารณาจากการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้โดยการเรียนรู้ในลักษณะที่ตรงกับความสามารถ ควบคู่ไปกับการตัดสินใจด้วยตนเองและสามารถขยายหรือขยายกระบวนการได้ ดังนั้น ครูจึงต้องพยายามทำความเข้าใจความคิดของนักเรียนให้มากที่สุดโดยให้อาสาสมัครนักเรียนได้พูดคุยกับเพื่อนฝูงหรือผ่านคำแนะนำของครูโดยใช้วิธีการเปิดกว้างนักเรียนมากกว่าการสอนเนื้อหาในการสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอปัญหาปลายเปิด โดยครูจะนำเสนอสถานการณ์ปัญหาให้กับผู้เรียนโดยใช้สื่อที่หลากหลายพร้อมคำถามเพื่อเน้นหัวข้อที่จะเรียนรู้และกระตุ้นการคิดและทำความเข้าใจปัญหา ถามคำถามและคิดเกี่ยวกับการพิสูจน์หรือแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2 ระยะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน คือ ระยะที่นักเรียนเรียนรู้จากการแก้ปัญหา นักเรียนจะวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาของตนเองโดยใช้แนวคิดหรือประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาเป็นเครื่องมือ แก้ปัญหาที่นำไปสู่การค้นพบและตรวจสอบความคิดของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการอภิปรายและเปรียบเทียบในชั้นเรียน ครูแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆ โดยให้ผู้เรียนเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาของตนเองเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ฟังและอภิปรายแนวทางปฏิบัติ การแก้ปัญหาย่างกว้างขวางเพื่อรับภาพรวมกลุ่มเพื่ออภิปรายคำตอบในชั้นเรียนพร้อมทั้งเปรียบเทียบคำตอบและวิธีแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4: สรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นขั้นตอนในการประเมินแนวคิดหรือวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพอาจเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดหรือใช้เวลาที่น้อยที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก โดยนำปัญหามาให้หลากหลายคำตอบ โดยพิจารณาจากคำตอบของปัญหาปลายเปิด ไม่ได้ตัดสินเพียงความถูกต้องของคำตอบหรือการตัดสินโดยประชาชน มากกว่าถูกหรือผิด แต่จะพิจารณาถึงเหตุผลว่าสมเหตุสมผลเพียงใด กิจกรรมการสอนที่เน้นการใช้ปัญหาปลายเปิดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถตอบสนองต่อความคิดที่หลากหลายของนักเรียน เนื่องจากกิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ปัญหาปลายเปิดสามารถจัดกิจกรรมที่บูรณาการหลายเนื้อหาเข้าในกิจกรรมเดียวกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะบุตร ถิ่นถา, ชรินทร์ มั่งคั่ง และเชษฐภูมิวรรณไพศาล (2560: 819-833) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเขตวัน พบว่า (1) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด จำนวน 7 แผน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1: สร้างศรัทธาโดยใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน ขั้นตอนที่ 2: นำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาสังคม ขั้นตอนที่ 3: ปฏิสัมพันธ์กลุ่มเพื่อสำรวจและสร้างองค์ความรู้ ขั้นตอนที่ 4: แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างทางเลือก ขั้นตอนที่ 5: การประมวลผลความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และขั้นตอนที่ 6 การนำความรู้ที่ได้รับมาสู่ผู้เรียน ซึ่งทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัยตลอดจนการดำเนินกิจกรรม และสามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ (2) ระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเขตวัน โดยใช้วิธีการแบบเปิด โดยรวมอยู่ระดับดี (3) ผลการเรียนรู้เรื่อง วิฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเขตวัน หลังเรียนโดยใช้วิธีการ

แบบเปิด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ดังนั้น การที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องทวีปยุโรป ในรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด จึงส่งผลให้คะแนนทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างน่าเชื่อถือได้

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเรื่องทวีปยุโรปของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าเมื่อก่อนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ที่ลงทะเบียนเรียนในกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดหลังเรียนสูงกว่าเมื่อก่อน ผลการวิจัยครั้งนี้เกิดจาก กิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดที่เน้นให้นักเรียนคิดและหาวิธีแก้ไขปัญหาและเปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าแสดง ความคิดเห็นของตนเอง การรู้ตามศักยภาพของตนเองมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันเพื่อตอบสนอง ความแตกต่างของแต่ละคนโดยอาศัยครูผู้สอนเป็นแนวทางจึงส่งผลให้ผลการทดสอบความสามารถในการ วิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของตติมา ทิพย์จินดาชัยกุล (2557) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) ที่มีต่อความสามารถใน การแก้ปัญหาและความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนแสวงหาความรู้และลงมือแก้ปัญหาจริงและความรู้ ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาด้วยวิธีการและคำตอบที่หลากหลาย หลายวิธีในการตอบ ความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังจากได้รับกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดสูงกว่า ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 01 ด้วยคะแนนเฉลี่ย 75.37% ดังนั้น การที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องทวีป ยุโรป ในรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด จึงส่งผลให้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างน่าเชื่อถือได้

4. ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด พบว่า มีค่าเฉลี่ย โดยรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.60) เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดเป็นกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง โดยเน้นให้ผู้เรียนให้มีความเป็น อิสระในการคิดและตอบคำถาม การสอนที่ใช้เป็นลักษณะที่ดึงกระบวนการคิดของนักเรียนออกมา ทำให้สามารถ ศึกษากระบวนการคิดของนักเรียนแต่ละคนและส่งเสริมการพัฒนาการใช้เหตุผลของนักเรียนด้วย ส่งผลให้ นักเรียนพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนรู้การสืบเสาะร่วมกับการทำเว็บควอสในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีฟพัท กาตร์ (2559: 32-71) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด ร่วมกับรูปแบบ SSCS พบว่า (1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนมี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 30.22 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 68.89 (2) นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการทางการเรียน หลังจากจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS เฉลี่ยเท่ากับ 55.20 มีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง (3) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20.42 และคะแนน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 69.17 (4) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการ

แก้ปัญหาหลังเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างดี (5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวทวีปยุโรป ในรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการจัดการเรียนรู้แบบเปิด อย่างน่าเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน หรือเรื่องต่างๆรอบตัวเป็นอย่างดี พร้อมทั้งต้องเปิดรับความคิดเห็นและคำตอบที่มีความหลากหลายได้ รวมถึงต้องมีความเปิดกว้างทางด้านความคิดและยอมรับถึงความคิดเห็นที่แตกต่างได้ เมื่อเกิดความขัดแย้ง ครูจะต้องสามารถอธิบายเพื่อระงับข้อขัดแย้งได้เป็นอย่างดี ครูสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ได้กับนักเรียนทุกชั้นโดยต้องคำนึงถึงรายวิชาและเนื้อหาให้มีความเหมาะสม

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนจะต้องศึกษาขั้นตอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดให้เข้าใจชัดเจน เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้อย่างเกิดผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากิจการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ เพื่อให้ได้ถึงการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนตามบริบทของสื่อและสิ่งแวดล้อมของแต่ละโรงเรียนมากที่สุด โดยจะต้องศึกษากิจการการเรียนรู้แบบอื่น ที่มีความเหมาะสมกับทรัพยากรและความสามารถของผู้เรียน จากนั้นนำมาทดลองเพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุดก่อนนำไปใช้จริง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ขึ้นในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำได้โดยการบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กนก จันทร์ทอง. (2560). การสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยบริการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 28 (2), 227-241, DOI: 10.14456/asj-psu.2017.40

ตติมา ทิพย์จินดาชัยกุล. (2557). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทิตินา แคมมณี (2556). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด 9119 เทคนิค พรินต์

ปิยบุตร ถิ่นถา, ชรินทร์ มั่งคั่ง และ เชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2560). การจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้
วิธีการแบบเปิด เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต
เทศบาลบ้านเขว่วัน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10 (3), 819-835.

ลัดดา ศิลาน้อย. (2548). ปัญหาปลายเปิด Open Approach ในนวัตกรรมการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 29 (1), 24-34.

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2554). การพัฒนาประชาธิปไตย: บทบาทที่ท้าทายของครูสังคมศึกษา. *วารสารครู
ศาสตร์*. 39 (1), 120-125.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *รายงานผลการดำเนินงาน ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาใน
ทศวรรษที่สอง ในช่วง พ.ศ.2552-2554*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา.

สิริพันธุ์ จันทราศรี. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลายในชั้นเรียนที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรัญ ชูกระเดื่อง. (2557). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.

อัมพัต กาเดร์. (2558). *ผลของการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ร่วมกับรูปแบบการ
เรียนรู้การแก้ปัญหา SSCS ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหา
และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. สาขาวิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*.

Matichon online. *เผยไอน์ด ม.3 คะแนนเฉลี่ยทั่ว ปท. ต่ำกว่า50ทุกวิชา*. [Online]

https://www.matichon.co.th/education/news_507624 [17 กันยายน 2564]